

۲۴ دسمبر ۲۰۲۱

داکتر عبدالرحمن زمانی

تقیح توطئه های انگلیس و حمایت از شاه امان الله توسط لیک پان آسیائی (از لابلای اسناد آرشیف انگلستان)

سفیر انگلستان در جاپان به تاریخ اول ماه می سال ۱۹۲۹ مکتوبی به وزارت خارجه در لندن، وایسری هند و گورنر جنرال هند بریتانوی میفرستد. وی مینویسد «من افتخار دارم که نسخه های از مانیفست به زبان های چینی و انگلیسی صادر شده توسط برخی از اعضای شناخته شده لیگ پان آسیایی را که در آن بریتانیای کبیر به فتنه گری در افغانستان با هدف سلب تاج و تخت شاه امان الله متهم شده است، ضمیمه کنم. سند مورد نظر به مطبوعات توزیع شده است، اما تا اکنون در هیچ یک از روزنامه های معتبر به جز از «جاپان تایمز» منتشر نشده است. درین جا ترجمه دری اعلامیه مذکور را به علاقمندان تاریخ معاصر افغانستان تقدیم میکنم تا خود بخوانند و قضاوت کنند.

اعلامیه لیگ پان آسیایی

یادآور می شویم که در سال 1928 اعلیحضرت امان الله خان افغانستان و همسر سلطنتی اش به منظور بررسی مراحل مختلف تمدن مدرن و معرفی آنها به افغانستان از انگلستان و سایر کشورهای اروپایی بازدید کردند. هنگامی که آنها به لندن رسیدند، اعضای خانواده سلطنتی بریتانیا برای استقبال از آنها به ایستگاه راه آهن رفتند. از پادشاه امان الله و ملکه اش استقبال بسیار خوب صورت گرفته و مهمان نوازانه پذیرایی شدند.

آنها از تمدن اروپا، از راه آهنها، کشتی های اقیانوس پیما، قلعه های زیبا، ساختمان های بلند و صدای کارخانه های صنعتی مدرن شگفت زده شدند و تصمیم گرفتند که افغانستان را نیز از هرنگاه به یک کشور مدرن تبدیل سازند.

در این میان، بریتانیا با سرعت توطئه هایی را برای ایجاد موانع بر سر راه شاه امان الله برای یک افغانستان قوی و نیرومند طرح نمود. چون یک افغانستان قوی با تمدن مدرن، ارتش مدرن و کارخانه های صنعتی مدرن نه تنها از تجاوز انگلیس به افغانستان جلوگیری می کند، بلکه گسترش او به سایر کشورهای آسیایی را نیز خنثی می کند و در نهایت سلطه او را برهند به خطر می اندازد.

«وقتی پشک ها دور هستند، موش ها بازی می کنند» یک ضرب المثل شرقی قدیمی است. تاریخ یک بار دیگر در واقعیت تکرار می شود. در حالی که شاه امان الله و ملکه اش را در انگلستان سرگرم مهمان نوازی سلطنتی داشتند، مامورین بریتانیا در هند برنامه هایی را برای محروم کردن شاه امان الله از حق تاج و تخت افغانستان

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلئې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنې د لیکنیزې ښې پاڼوالې د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

پیریزی مینمودند. به ملاها رشوه داده شد، تبلیغات نادرست در سراسر افغانستان علیه شاه پخش شد، و بعداً شورش موفقیت آمیزی آغاز شد و به این ترتیب ترقی افغانستان و پیشرفت مردم آن به تأخیر افتاد.»

بنابراین، ما، هیئت مدیره اتحادیه پان آسیاتیک، بدینوسیله از مردم آسیا می خواهیم، تا بدون در نظر داشت دین، رنگ و عقاید سیاسی و اجتماعی شان، با هم متحد شوند و با تمام ابزارهای مشروع جلو دسیسه های بریتانیا را بگیرند و به شاه امان الله کمک کنند که تاج و تخت خود را به دست آورد تا مردم افغانستان تحت رهبری شاه توانای خود از نظر سیاسی، اقتصادی و نظامی قوی شوند و در این صورت جایگاه مناسبی در خانواده بزرگ ملت ها به دست آورند.

رئیس هیئت مدیره کونگسو وانگ.

هیئت مدیره:

راش بهاری بوز

ایم پراتاپ

لماساتو جونتارو

شومی اوکاوا

یونزو فوجیوارا

منبع:

اسناد آرشیف انگلستان، مکتوب شماره ۱۷۸ مؤرخ اول ماه می ۱۹۲۹ سفیر بریتانیا در چپان به وزارت خارجه انگلستان L/P&S/10/1203.

(پایان)

د پانو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکنی د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ